

Talousvaliokunnalle
U 5/2026 vp

Arenen kommentti U-kirjeeseen 5/2026 vp

Arene kiittää mahdollisuudesta lausua U-kirjeeseen 5/2026 vp eli valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksista

neuvoston päätökseksi hiili ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelman hyväksymisestä, ohjelman monivuotisista teknisistä suuntaviivoista, hiili ja terästudkimusrahaston varojen hoitoa koskevista monivuotisista taloudellisista suuntaviivoista sekä päätösten 2003/77/EY ja 2008/376/EY kumoamisesta (COM(2025) 760 final) ja

neuvoston päätökseksi Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili ja terästudkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä (COM(2025) 759 final).

Arene lausuu hiili- ja terästudkimusrahastosta seuraavaa.

Suomen kanta vaikuttaa korkeakoulujen kannalta hyvältä. Esitys sisältää korkeampia TRL-asteita (Technology Readiness Level) ja nämä ovat tärkeitä ammattikorkeakouluille. Kun laaja TRL-skaala on käytössä, mahdollistaa se myös ammattikorkeakoulujen osallistumisen ko. 800 miljoonan euron rahaston varojen hyödyntämiseen.

On myös todettava, että ECSC eli hiili- ja teräsrahasto on kerätty suoraan terästeollisuudelta tuotantomaksuna, se ei siis ole muodostunut verorahoista.

Rahoitusosuuksien korottaminen vastaaviksi kuin Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa, eli pk-yrityksille, korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille enimmillään 100 prosenttia (nykyisin 70 prosenttia) ja teollisuudelle korotus 50 prosentista 70 prosenttiin on hyvin kannatettavaa.

Ehdotuksessa todetaan, että päätäntövaltaa siirretään komissiolle, mutta selkeää kohtaa, miten hankkeiden rahoituksesta päätetään, ei ole kirjattu. Tämä olisi hyvä selkeyttää, sillä vaikka kanta vaikuttaa hyvältä, toteutustapa lopulta ratkaisee. Suomen korkeakouluista yliopistot ovat onnistuneet em. rahoitusta tähän mennessä hyödyntämään.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Jari Multisilta

Ida Mielityinen

puheenjohtaja

toiminnanjohtaja